

Maria Joczowa

"Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor", Mieczysław Inglot, "Pamiętnik Literacki" R.LXII (1971) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 14/41, 196

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ WALICKI Andrzej: Filozofia a mesjanizm. Studia z dziejów filozofii i myśli społeczno-religijnej romantyzmu polskiego. Warszawa 1970 s. 315, nrb. 3, zł 45,-

Przedmiotem książki, obracającej się w kręgu problemów historii idei, jest wzajemna konfrontacja mesjanizmu oraz tzw "filozofii narodowej" w ich najbardziej reprezentatywnych i najradykałniej romantycznych manifestacjach: w myśli A. Mickiewicza /stanowiącej tu centralny układ odniesienia/ oraz w twórczości A. Cieszkowskiego, B. Trentowskiego i K. Libelta.

Praca uzasadnia m.in. tezę, iż mesjanizm, zrodzony głównie w środowisku emigracyjnym i w kontakcie z kulturą francuską, był kierunkiem myśli romantycznej odrębnym od "filozofii narodowej", inspirowanej w przeważającej mierze przez filozofię niemiecką, aczkolwiek między obu tymi nurtami zachodziła osmoza. Badanie wzajemnych relacji tych zjawisk na europejskim tle komparatystycznym zmierza do wydobycia historycznej indywidualności romantyzmu polskiego.

BP/41

J.K.

/II/ INGŁOF Mieczysław: "Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor". "Pamiętnik Literacki" R. LXII:1971 z. 1 s. 57-80.

Szkic dotyczy motywu literackiego, będącego reminiscencją 625 wersu IV pieśni "Eneidy", w literaturze polskiej epoki romantyzmu. W okresie przedpowstaniowym motyw wergiliński pełni funkcję pobudki wzywającej do czynnej walki o niepodległość, osiągając szczytowy punkt ekspresji w "Konradzie Wallenrodzie". W poezji powstania listopadowego motyw "Eneidy" staje się dewizą patriotyczną, a zarazem poetycką alegorią pojmowania ciągłości historycznej w kategoriach zemsty za krzywdy narodu. W okresie popowstaniowym w poezji krajowej motyw klasycystyczny dewaluuje się, ulegając naciskowi tradycji mickiewiczowskiej, lub modyfikuje się, przejmując elementy podań ludowych. Natomiast w twórczości Słowackiego motyw "mściciela z kości poległych" jest obecny tak w dramatach /"Lilla Weneda", "Kordian"/, jak w "Beniowski".

BP/41

M.J.